

Nr 369

Av herr Geijer, Arne, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete.

(Lika lydande med motion nr 410 i Andra kammaren)

De pågående strävandena att i olika avseenden och i synnerhet på det ekonomiska området öka det nordiska samarbetet gör en förstärkning av den allmänna upplysningsverksamheten rörande nordiska förhållanden och samarbetsmöjligheter alltmer påkallad. Både inom ramen för den utredning om organisationsformerna för det officiella nordiska samarbetet, den s. k. Fagerholms-utredningen, och inom en särskild av statsministrarna och Nordiska rådets presidium tillsatt kommitté har frågan behandlats, och man torde väl som konsekvens härav kunna förvänta att den nordiska upplysningsverksamheten genom officiella organ kommer att upprustas.

En av dylika organ handlagd upplysningsverksamhet har ett stort värde, men utan tvivel måste den kompletteras med en annorlunda upplagd, från de officiella dagspolitiska ståndpunkterna mera frikopplad informationsaktivitet. En dylik har i de nordiska länderna sedan femtio år drivits av föreningarna Norden, numera tillsammans bildande Föreningarna Nordens förbund. Otvivelaktigt har de insatser föreningarna Norden gjort som informationsspridare varit av grundläggande betydelse för det nordiska samarbetets utveckling. Nordiska rådet har strukit under detta i en rekommendation 1966 (sak A 101/c) till regeringarna att lämna Föreningarna Nordens förbund och dess nationella delföreningar ökat stöd i deras från samarbetssynpunkt viktiga arbete för nordisk upplysning. Rekommendationen var enhällig. Enligt rådet ankommer det i synnerhet på föreningarna Norden att skapa den bakgrund av folklig förståelse för det nordiska reformarbetet som dettas framgångsrika bedrivande kräver.

Föreningarna Norden har på senare år sökt att på allt sätt intensifiera sin upplysningsverksamhet. I en skrivelse till de nordiska ländernas statsministrar och Nordiska rådets presidium den 26 oktober 1969 framhålles att föreningarna betraktar den nordiska informationsverksamheten som en av sina huvuduppgifter och anser det rimligt att, därest en ökad satsning på nordiskt upplysningsarbete skall ske, föreningarna Nordens organisationsnät — de har cirka 500 lokalavdelningar och praktiskt taget samtliga

stora riksorganisationer är anslutna — och mångåriga erfarenhet bör utnyttjas. Just föreningarnas folkliga förankring och nära anknytning till organisationslivet ger dem särskilda förutsättningar att göra en framgångsrik insats. Eftersom frivilliga krafter i så hög grad är engagerade i verksamheten kan man också räkna med att utbytet och effekten av insatta ekonomiska resurser blir särskilt stor.

Den svenska Föreningen Norden har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 september 1969 anhållit om en betydande ökning av det allmänna anslag som sedan en del år utgått till föreningens upplysningsverksamhet. Det belopp som begärts är 500 000 kronor och innebär mer än en fördubbling av det nuvarande anslaget. Det anges att 100 000 kronor behövs för att vidmakthålla arbetet i nuvarande omfattning, medan 270 000 kronor skulle erfordras för att möjliggöra en ökad insats avseende upplysningsmaterial, studiehandledningar, informationskonferenser, journalistresor, artikeltjänst o. s. v., allt sådant som är naturliga inslag i ett vidgat nordiskt upplysningsarbete. Av det sammanlagt ökade medelsbehov på 370 000 kronor som föreningen i skrivelsen redovisar tror den sig själv från medlemmar, anslutna organisationer och liknande genom ökade avgifter kunna anskaffa 80 000 kronor, varför en total ökning av det statliga anslaget med 290 000 kronor ifrågasättes.

I årets statsverksproposition, bil. 10 punkten I 6, föreslås en uppräknig av bidraget med 50 000 kronor. I förhållande till de anslagsökningar som i övrigt föreslås beträffande nordiska utgiftsposter är beloppet avsevärt, men i själva verket motsvarar det ju endast hälften av den summa föreningen angivit som nödvändig för att kunna vidmakthålla sin verksamhet i nuvarande omfattning.

Även om det i statsverkspropositionen hänvisas till pågående utredningar om en förstärkt offentlig nordisk upplysningsverksamhet, kan undertecknade inte finna annat än att även i framtiden — och inte minst just nu vid sidan av en dylik officiell verksamhet — ett brett informationsarbete av den art Föreningen Norden i nära kontakt med vårt lands stora folkrörelser bedriver är i hög grad angeläget. Det ter sig redan därför starkt önskvärt att Föreningen Norden får det ekonomiska stöd den anhåller om, så att den bereds möjligheter att icke blott upprätthålla sin verksamhet utan även kan vidga den.

Det torde för övrigt stå klart att beslut om tillsättande av officiella upplysningsorgan inte kan väntas bli fattade inom den allra närmaste tiden. Med hänsyn till den utdragna beslutsprocessen i länderna kan det alltså dröja avsevärd tid innan ett mer omfattande informationsarbete kommer till stånd, samtidigt som behovet av aktiva insatser ökar. Det av Föreningen Norden begärda anslaget skulle medföra att en kampanj snabbt kunde igångsättas och angelägen information spridas genom redan etablerade kanaler.

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen för budgetåret 1970/71 måtte besluta om en höjning av anslaget till nordiskt kultursamarbete så att bidraget till Föreningen Nordens viktiga verksamhet kan utgå med begärda 500 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1970

Arne Geijer (s)

Allan Hernelius (m)

Lisa Mattson (s)

Lars Schött (m)

Olle Dahlén (fp)

Torsten Bengtson (cp)

Ingrid Segerstedt Wiberg (fp)

Eric Carlsson (cp)
